

Тема. **О.Гончар «Залізний острів» (з роману «Тронка»).**

Мета: учити аналізувати епічний твір, виділити провідну

Ідею, схарактеризувати образи-символи, спираючись на текст; розвивати вміння аргументовано висловлювати думки; виховувати усвідомлення небезпеки цивілізаційних процесів, здатності сучасної людини зберегти в собі свою сутність, свої почуття.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: текст новели (<http://www.ukrlib.com.ua/styslo/book.php?bookid=2302>).

Виконати завдання

1. Законспектувати життєвий і творчий шлях О.Гончара.

Олесь Гончар — видатний письменник-новатор, ніколи не повторюється у своїх творах. З усього обширу найскладніших, масштабних проблем він обирає завжди найактуальніші та найважливіші для сучасності й прийдешнього та розглядає їх у новому, несподіваному аспекті, удаючись кожного разу до новаторських, оригінальних засобів образного розкриття.

Твори О. Гончара завжди насичені думкою, багатогранні й багатозначні, їх ніколи не можна звести до якоїсь логічної схеми, бо в кожному переплітаються, створюючи єдиний ідейно-художній сплав, важливі проблеми, ідеї, філософські положення.

І щоразу письменник, відкриваючи читачеві новий світ і нових героїв, удається до таких композиційних форм і прийомів, які дають можливість найглибше, найбільш художньо та психологічно переконливо розкрити все ідейно-естетичне багатство художнього твору. Він часто обирає стрижневий образ-символ (або кілька їх), який освітлює події, через призму якого постають герої перед читачем. Завданням сьогоденішнього уроку є дослідити образи-символи в новелі «Залізний острів».

2. Дати загальну характеристику роману «Тронка».

О. Гончар завжди активно вторгається в життя, не тільки сміливо порушуючи гострі, актуальні проблеми сучасності, а й пророче зазираючи в майбутнє, розвідуючи шляхи в незвідане. ця істотна риса творчості письменника чи не найвиразніше виявляється в романі «Тронка», цілком слушно названому Д. Павлич-ком «книгою доби». У ній порушуються й гостро актуальні, дійсно вічні проблеми, питання, які завжди стояли й стоятимуть перед справжньою людиною: чи так жив? Чи так ти живеш? І — ширше: як треба жити, щоб, оглянувшись на пройдений шлях, можна було сказати: я жив по совісті, зробив для рідного народу, Батьківщини все, що зміг.

А тому, шукаючи відповіді на ці питання, письменник торкається таких важливих, кардинальних проблем, як проблема війни й миру, творчої праці, без чого щастя людське немислиме, наступності й спадкоємності поколінь — одвічне питання батьків і дітей, науково-технічна революція й людина та ще багатьох аспектів нашого буття.

Роман «Тронка», написаний у 1963 р. Він викликав величезний інтерес як глибиною й поліфонічністю змісту, так і оригінальністю художньої форми. Твір складається з

дванадцяти новел, кожна з яких являє собою завершений художній твір. Разом з тим, хоч у творі відсутній єдиний сюжет, новели пов'язані спільністю проблематики, загальним романтично-реалістичним ключем викладу, героями, що діють здебільшого в кількох новелах.

Дія роману відбувається на Україні — у таврійських степах, оспіваних письменником у багатьох романах та новелах. О. Гончар змальовує найрізноманітніших людей — від старого чабана Гор-пищенка, безногого ветерана Великої Вітчизняної війни Мамайчука до льотчика, якому вже стелиться дорога в космос, — Петра Горпищенка, Віталика й Тоні, Ліни, які тільки-но роблять перші кроки в життя.

Уражає масштабність «Тронки», у якій сходяться давнє минуле, аж до античних часів, і передбачення майбутнього, віками утверджена простота чабанування, символом якої виступає ще дідова гирлига, і новітня реактивна техніка, звичайність сільського побуту й відчутний вплив технічного прогресу на молоде покоління.

Власне, у романі йдеться про світ, життя людей в умовах науково-технічної революції. Адже вона так чи інакше впливає на психологію, працю, морально-етичні погляди, весь внутрішній світ людини. Вона привчає людину по-новому дивитися на працю, ставити техніку собі на службу, чекати від неї нових здобутків — аж до впливу на складні закони спадковості, космічні перемоги, досягнення фундаментальних законів існування матерії, Всесвіту — і вона ж може буквально протягом лічених годин знищити цивілізацію, саме людство. І герої «Тронки» зважають на все, що дає технічний прогрес, схвалюючи й упроваджуючи його здобутки, націлені на благо людства, дальший розвиток прогресу, й категорично відкидаючи все вороже цивілізації, мирному життю.

Тема творчої, саме творчої, праці — одна з головних у романі. Пошукам свого місця в житті тими, хто ще не знайшов його, любові до праці, неприродності життя без неї відведено в «Тронці» чимало місця.